

[Kristen Amby.]

den Grund, der er. Vi vil vedgaa baade vor Gæld og vor Arv.

Danmarks Hus skal da blive et Arbejdsværksted, hvor Gerning i Tryghed kan øves, et Hvilested for de gamle og trætte, et Hjem for den nye Slægt, saa den kan vokse op som frie, ansvarlige og ranke Mennesker, der kan føre vor Arv videre.

Søren P. Larsen: Igennem 6 lange Aar er der foregaaet store Begivenheder, som har berørt ogsaa vort Land paa en saadan Maade, at det vil faa Betydning for os langt ind i Fremtiden. En Storkrig er afsluttet, medens vort Land i over 5 Aar var undergivet tysk Besættelsesmagts Vilje og Vilkaarlighed. Betydelige Værdier er lagt øde, mange danske Menneskeskæbner er afsluttet, og store økonomiske Tilgodehavender af uvis Karakter faar Følger, som vil række langt ind i den kommende Tid. Mange Mennesker har maattet undgælde haardt for tysk Uvilje og Fremfærd gennem Besættelsesaarene. Over 3 000 Menneskeliv er gaaet til, og mange Landsmænd har faaet en Behandling gennem tysk Tortur og i Koncentrationslejre, saa de er mere eller mindre nedbrudte.

Det blev den nu siddende Regerings Opgave at søge at raade Bod herpaa gennem Hjælpe Lovgivning af forskellig Karakter. Udrensningen — som vi kalder det — er søgt gennemført paa dansk Vis, saaledes at Retten atter plejes paa Lovens Grund ved Politiets og Domstolenes Medvirken. Personer, som gennem deres Adfærd har svigtet de fundamentale Forudsætninger for at regnes som Landsmænd, maa nu tage Følgerne; ingen skal ustraffet være gaaet den tyske Besættelsesmagt til Haande i disse onde Aar, uden at de maa undgælde for deres Handlinger, enten Drivkraften hos disse Stympere saa har været Ønsket om at tjene usle Penge, eller det har været for at opnaa en Indflydelse, de ellers ikke kunde opnaa.

De maa sone, hvad de har forbrudt, og det er min Opfattelse, at havde de enkelte ikke svigtet og stillet sig til tysk Raadighed, kunde Udplyndringen næppe være blevet saa systematisk gennemført, og saa kunde det tyske Politi heller ikke have naaet saa langt med Anholdelser og de deraf følgende Deportationer — om ikke disse enkelte havde svigtet i den vanskeligste Periode, som vort Folk nogen Sinde har gennemlevet.

Derfor maatte Regeringen straks efter sin Dannelselse meddele, at der strengt, men retfærdigt vilde blive foretaget en Afstraf-

felse, saa Selvtægten kunde bringes til Ophør; og det tjener til Ære for vort Folk som Helhed, at Selvtægten stort set er ophørt fra og med den 5. Maj. Det danske Folk er baade sundt og stærkt, og da den onde tyske Terror nu er forbi, maa urimelige Fortjenester paa Værnemagtsarbejder efterregnes, saa en Del af Fortjenesten føres tilbage til Nationalbanken, som i disse Aar paa fantastisk Maade har maattet finansiere de tyske Foretagender. Der maa foretages en Statusopgørelse, saa vi ved, hvor vi er henne. Den systematiske Udplyndring, der er overgaaet Landet som Helhed, tillige med den derved opstaaede falske Pengerigelighed, har ført til Tro paa en vis Velstand, som slet ikke er til Stede. Oprydningsarbejdet maa fortsættes, saa Nationen som Helhed bliver klar over sin Stilling og kan arbejde paa at stabilisere Pengevæsenet og genopbygge, hvad der er brudt ned i disse Aar.

Under Besættelsesaarenes Tryk har Partierne gennem Samarbejde søgt at skabe Modstand mod det tyske Aag. Da Sammenbrudet kom den 29. August 1943, maatte Departementscheferne og de øverste Embedsmænd under de vanskeligste Forhold overtage Ledelsen i det Omfang, det var muligt under den tyske Terror. Jeg vil derfor herfra rette en oprigtig Tak til disse Embedsmænd, der loyalt og under uhyre Vanskeligheder satte deres Indflydelse ind i den mørkeste Periode af dansk Historie. Netop fordi Embedsmændene søgte at varetage deres Gerning, var der skabt Mulighed for, at Overgangen fra Besættelsetiden til frie Forhold kunde foregaa hurtigere og lettere, end det ellers vilde være Tilfældet, og da Befrielsens Time kom, kunde vi slutte op om Befrielsesministeriet; takket være de lange Forhandlinger, der allerede var tilendebragt, kunde der straks dannes en ren dansk Regering.

Ministeriet Buhl blev et meget talstærkt Ministerium, fordi en forstandig Afvejen af alle berettigede Hensyn gjorde det naturligt, at Repræsentanter for Rigsdagen i Forbindelse med Repræsentanter for de forskellige Modstandsbevægelser blev optaget i Regeringen. Og denne noget uensartede Sammensætning har været baade Regeringens Styrke og dens Svaghed. Styrken viste sig deri, at Ro og Orden hurtigt blev genoprettet, fordi hele Folket vilde det, og fordi det ganske aabenbart var den mest afgørende Opgave i denne Situation. Svagheden viser sig gennem de lange Forhandlinger, som er nødvendige, naar Enighed skal skaffes til Veje.